

Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 4 juni 2012, tot vaststelling van een wijziging van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten van Noord-Holland 2007.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelet op de voordracht van het presidium van 7 mei 2012;

gelet op artikel 16 van de Provinciewet;

besluiten:

Het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten van Noord-Holland 2007 als volgt te wijzigen:

Artikel I

Artikel 46 lid 1 komt te luiden:

Artikel 46 Vragenuur

- 1 Tijdens de statenvergadering is er gelegenheid tot het stellen van vragen vreemd aan de orde van de dag. De voorzitter bepaalt op welk tijdstip het vragenuur eindigt.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het is geplaatst.

Haarlem, 4 juni 2012.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

J.W. Remkes, voorzitter.

J.J.M. Vrijburg, wnd. griffier.

Tekst van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten van Noord-Holland 2007 na wijziging PS 4 juni 2012

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

voorzitter: de voorzitter van provinciale staten of diens vervanger.

amendement: voorstel tot wijziging van een ontwerpverordening of ontwerpbeslissing, door de voorzitter naar de vorm geschikt bevonden om daarin direct te worden opgenomen.

subamendement: voorstel tot wijziging van een aanhangig amendement, door de voorzitter naar de vorm geschikt bevonden om direct te worden opgenomen in het amendement, waarop het betrekking heeft.

motie: korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waardoor een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken.

voorstel van orde: voorstel betreffende de orde van de vergadering.

initiatiefvoorstel: een voorstel voor een verordening of een ander voorstel gedaan door een lid van provinciale staten.

interpellatie: het stellen van vragen in de vergadering van provinciale staten, bedoeld in artikel 151, tweede lid, van de Provinciewet.

interruptie: een korte opmerking of vraag zonder inleiding.

Artikel 2 De voorzitter

- 1 De voorzitter is belast met:
  - het leiden van de vergadering;
  - het handhaven van de orde;
  - het doen naleven van het reglement van orde;
  - hetgeen de Provinciewet of dit reglement hem verder opdraagt.
- 2 De vice-voorzitter vervangt de voorzitter. De functie van vice-voorzitter is niet verenigbaar met die van commissievoorzitter.
- 3 De tweede vice-voorzitter van provinciale staten vervangt de voorzitter van provinciale staten en de vice-voorzitter van provinciale staten ingeval beiden afwezig zijn.
- 4 De eerste en tweede vice-voorzitter van provinciale staten worden gekozen door provinciale staten.

Artikel 3 De griffier

- 1 De griffier is in elke vergadering van provinciale staten aanwezig.
- 2 Bij verhindering of afwezigheid wordt de griffier vervangen door een door provinciale staten daartoe aangewezen ambtenaar.
- 3 Hij kan, indien hij daartoe door de voorzitter wordt uitgenodigd, aan de beraadslagingen als bedoeld in dit reglement, deelnemen.

Artikel 4 De secretaris

Provinciale staten kunnen gedeputeerde staten verzoeken de secretaris in de vergadering aanwezig te laten zijn en deel te laten nemen aan de beraadslagingen, als bedoeld in dit reglement.

Artikel 5 Het presidium

- 1 Provinciale staten hebben een presidium, belast met de daaraan in dit reglement of anderszins door provinciale staten aangewezen werkzaamheden. Het presidium heeft in ieder geval de volgende taken:
  - a voorbereiden van de statenagenda;
  - b uitoefenen van het bestuur van provinciale staten;
  - c opstellen van de raming voor de uitgaven van de staten;
  - d beheren van de geldelijke middelen van de staten;
  - e adviseren van de staten bij de inschakeling van een of meer externe deskundigen;
  - f het doen van voorstellen tot wijziging van het reglement van orde;
  - g het toewijzen van kamers aan de fracties;
- 2 Het presidium bestaat uit de voorzitter van provinciale staten, de vice-voorzitter van provinciale staten en de fractievoorzitters.
- 3 De voorzitter van provinciale staten is voorzitter en de vice-voorzitter van provinciale staten is vice-voorzitter van het presidium.
- 4 De voorzitter roept het presidium bijeen.
- 5 Het presidium komt tevens bijeen indien tenminste drie leden van het presidium daartoe een verzoek bij de voorzitter hebben ingediend.
- 6 Een fractievoorzitter, van een fractie met twee of meer leden, kan zich in het presidium laten vervangen door de vice-fractievoorzitter.
- 7 Het presidium kan alleen beraadslagen en beslissen als de voorzitter of de vice-voorzitter en een aantal leden dat tenminste de helft van het aantal zetels in provinciale staten vertegenwoordigt, aanwezig zijn.
- 8 Tussen het presidium en de agendacommissie heeft afhankelijk van de behoefte periodiek overleg plaats. Beide gremia sturen elkaar hun besluitenlijsten toe.
- 9 De vergaderingen van het presidium zijn in beginsel openbaar.
- 10 Het presidium vergadert in beslotenheid in het geval dat:
  - a het gaat om belangen als bedoeld in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur of
  - b de voorzitter bij het samenstellen van de agenda een voorstel doet tot het vergaderen in beslotenheid ten aanzien van een specifiek onderwerp waarna het presidium hierover definitief beslist of
  - c een meerderheid van de aanwezigen beslist dat in beslotenheid wordt vergaderd over een geagendeerd onderwerp.

- 11 Het presidium wordt ambtelijk ondersteund door een griffier van het presidium en de griffier van de staten of diens vervanger is in elke vergadering van het presidium aanwezig en dient het presidium van advies.
- 12 De voorzitter van provinciale staten, de vice-voorzitter van provinciale staten, de griffier van het presidium en de griffier van de staten zijn belast met de voorbereiding van de vergadering van het presidium.

Artikel 5a De stemming in het presidium

- 1 De stemming gebeurt per fractie.
- 2 Elke in het presidium vertegenwoordigde fractie heeft in de vergadering zoveel stemmen, als die fractie zetels heeft in provinciale staten.
- 3 Bij het staken der stemmen beslist de voorzitter, of, bij diens afwezigheid, de vice-voorzitter van het presidium.

Artikel 5b Ingekomen stukken

- 1 Het presidium is belast met het vaststellen van de wijze van afdoening van ingekomen stukken.
- 2 Het presidium kan besluiten ongetekende, onbegrijpelijke en beledigende stukken zonder nadere mededeling terzijde te schuiven.
- 3 Alle ingekomen stukken worden op een lijst geplaatst, tezamen met de wijze van afdoening door het presidium. Deze lijst wordt aan de leden van provinciale staten toegezonden en ter inzage gelegd.

Artikel 6 De gedeputeerde

- 1 Het presidium kan een of meer gedeputeerden uitnodigen om in de vergadering van het presidium aan de beraadslagingen deel te nemen.
- 2 Indien een gedeputeerde bij een vergadering van het presidium wil deelnemen aan de beraadslagingen, doet hij hiertoe een verzoek aan de voorzitter.
- 3 De voorzitter van het presidium beslist op het verzoek van de gedeputeerde en stelt de leden van het presidium hiervan in kennis.

Artikel 7 De agendacommissie.

- 1 Provinciale staten hebben een agendacommissie, die is belast met het realiseren van een efficiënte en onderling uniforme werkwijze van de statencommissies.
- 2 Ter realisering van een efficiënte en onderling uniforme werkwijze kunnen in ieder geval de volgende onderwerpen in de commissie aan orde komen:
  - a vergaderorde;
  - b spreektijden;
  - c agenda's en agendering agendapunten;
  - d insprekers;
  - e werkbezoeken;

- f trainingen van commissievoorzitters;
  - g het aanwijzen van een leidende commissie bij onderwerpen die meer statencommissies aangaan;
  - h het opstellen van kwaliteitscriteria die gesteld worden aan ten behoeve van de commissie aangeleverde stukken;
  - i het terugsturen van voorstellen die niet voldoen aan gestelde kwaliteitscriteria waaronder voorstellen die geen beslispunten bevatten of voorstellen die onvoldragen zijn.
  - j het doen van voorstellen aan het presidium tot het wijzigen van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Statencommissies van Noord-Holland 2007 respectievelijk het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten van Noord-Holland 2007.
- 3 De agendacommissie bestaat uit de vice-voorzitter van provinciale staten, de 2e vice-voorzitter van provinciale staten en de voorzitters van de statencommissies.
  - 4 De vice-voorzitter van provinciale staten is voorzitter en de tweede vice-voorzitter van provinciale staten is plaatsvervangend voorzitter van de agendacommissie.
  - 5 Bij verhindering van een voorzitter van een statencommissie kan hij of zij zich laten vervangen door de plaatsvervangend voorzitter van de statencommissie.
  - 6 In de agendacommissie worden besluiten genomen bij meerderheid van stemmen.
  - 7 De vergaderingen van de agendacommissie zijn in beginsel openbaar.
  - 8 De agendacommissie vergadert in beslotenheid in het geval dat:
    - a het gaat om belangen als bedoeld in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur of
    - b de voorzitter bij het samenstellen van de agenda een voorstel doet tot het vergaderen in beslotenheid ten aanzien van een specifiek onderwerp waarna de agendacommissie hierover definitief beslist of
    - c een meerderheid van de aanwezigen beslist dat in beslotenheid wordt vergaderd over een geagendeerd of nieuw ingebracht onderwerp.
  - 9 De agendacommissie wordt ambtelijk ondersteund door een griffier van een statencommissie en de griffier van de staten is als adviseur aanwezig bij de vergaderingen.

Hoofdstuk 2 Toelating van nieuwe leden; fracties

Artikel 8 Onderzoek geloofsbrief; beëdiging

- 1 Bij elke benoeming van nieuwe leden van provinciale staten stellen provinciale staten een commissie in bestaande uit drie leden

van provinciale staten. De commissie onderzoekt de geloofsbrieven, de daarop betrekking hebbende stukken van nieuw benoemde leden en de processen-verbaal van de stembureaus.

- 2 De commissie brengt na haar onderzoek verslag uit aan provinciale staten en doet daarbij een voorstel voor een besluit. In het verslag wordt ook melding gemaakt van een minderheidsstandpunt.
- 3 Na een provinciale statenverkiezing roept de voorzitter de toegelaten leden van provinciale staten op om in de eerste vergadering van provinciale staten in nieuwe samenstelling, bedoeld in artikel 18 van de Provinciewet, de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.
- 4 In geval van een tussentijdse vacaturevervulling roept de voorzitter een nieuw benoemd lid van provinciale staten op voor de vergadering van provinciale staten waarin over diens toelating wordt beslist om de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.

Artikel 9 Fracties

- 1 De leden van provinciale staten, die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard, worden bij de aanvang van de zitting als één fractie beschouwd. Is onder een lijstnummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd.
- 2 Indien boven de kandidatenlijst een aanduiding was geplaatst, voert de fractie in provinciale staten deze aanduiding als naam. Indien geen aanduiding boven de kandidatenlijst was geplaatst, deelt de fractie in de eerste vergadering van provinciale staten aan de voorzitter mee welke naam deze fractie in provinciale staten wil voeren.
- 3 De namen van degenen die als voorzitter van de fractie en als diens plaatsvervanger optreden worden zo spoedig mogelijk doorgegeven aan de voorzitter.
- 4 De fractie doet zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling aan de voorzitter van:
  - het voorgenomen optreden van één of meer leden van een fractie als zelfstandige fractie;
  - het voorgenomen optreden van twee of meer fracties als een fractie;
  - de voorgenomen aansluiting van één of meer leden van een fractie bij een andere fractie.
- 5 Met de veranderde situatie, genoemd in het vierde lid, wordt rekening gehouden met ingang van de eerstvolgende vergadering van provinciale staten na de mededeling daarvan.
- 6 Provinciale staten regelen in een verordening de ondersteuning van fracties, genoemd in artikel 33 van de Provinciewet.

Hoofdstuk 3 Vergaderingen

Paragraaf 1 Tijdstip van vergaderen; voorbereidingen

Artikel 10 Vergaderfrequentie

- 1 Provinciale staten stellen jaarlijks, doch uiterlijk in juli, op voorstel van het presidium hun vergaderschema vast.
- 2 De voorzitter kan in bijzondere gevallen een andere dag en aanvangsuur bepalen of een andere vergaderplaats aanwijzen. De voorzitter voert hierover, tenzij er sprake is van een spoedeisende situatie, overleg in het presidium.

Artikel 11 Oproep

- 1 De voorzitter zendt tenminste twee week-einden voor een vergadering de leden van provinciale staten een schriftelijke oproep onder vermelding van dag, tijdstip en plaats van de vergadering. In spoedeisende gevallen kan de voorzitter de schriftelijke oproep minder dan veertien dagen voor de vergadering verzenden.
- 2 De voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken worden tegelijkertijd met de schriftelijke oproep aan de leden van provinciale staten verzonden.
- 3 De stukken, bedoeld in artikel 25, tweede lid, van de Provinciewet, met uitzondering van de gevallen, bedoeld in artikel 13, derde lid, van dit reglement, worden verzonden in een gesloten envelop voorzien van het predicaat 'geheim'. Deze gesloten envelop wordt in een envelop gestoken die voorzien is van de naam van de geadresseerde.
- 4 Tegelijkertijd met de schriftelijke oproep, bedoeld in het tweede lid, komen de bij de voorlopige agenda behorende stukken, behalve de stukken als bedoeld in artikel 25, tweede lid, van de Provinciewet, digitaal beschikbaar.
- 5 Indien een aanvullende agenda wordt vastgesteld als bedoeld in artikel 12, tweede lid, worden deze agenda en de daarop vermelde voorstellen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk twee werkdagen voor aanvang van de vergadering aan de leden van provinciale staten gezonden.

Artikel 12 Agenda

- 1 Voordat de schriftelijke oproep wordt verzonden, stelt het presidium de voorlopige agenda van de vergadering vast.
- 2 In spoedeisende gevallen kan de voorzitter na het verzenden van de schriftelijke oproep tot uiterlijk twee werkdagen voor de aanvang van een vergadering een aanvullende agenda opstellen.
- 3 Bij aanvang van de vergadering stellen provinciale staten de agenda vast. Op voorstel

van een lid van provinciale staten of de voorzitter kunnen provinciale staten bij de vaststelling van de agenda onderwerpen aan de agenda toevoegen of onderwerpen van de agenda afvoeren.

- 4 Wanneer provinciale staten een onderwerp onvoldoende voor de openbare beraadslaging voorbereid achten, kunnen zij het onderwerp verwijzen naar een commissie of aan gedeputeerde staten nadere inlichtingen of advies vragen.
- 5 Op voorstel van een lid van provinciale staten of van de voorzitter kunnen provinciale staten de volgorde van behandeling van de agendapunten wijzigen.

Artikel 13 Ter inzage leggen van stukken

- 1 Stukken, die ter toelichting van de onderwerpen of voorstellen op de agenda dienen, worden gelijktijdig met het verzenden van de schriftelijke oproep voor een ieder op het provinciehuis ter inzage gelegd. De voorzitter maakt van de ter inzage legging melding in de openbare kennisgeving, genoemd in artikel 14 van dit reglement. Indien na het verzenden van de schriftelijke oproep stukken ter inzage worden gelegd, wordt hiervan mededeling gedaan aan de leden van provinciale staten en zo mogelijk in een openbare kennisgeving.
- 2 Een origineel van een ter inzage gelegd stuk wordt niet buiten het provinciehuis gebracht.
- 3 In afwijking van artikel 11, derde lid, van dit reglement, worden, in uitzonderlijke gevallen waarom gedeputeerde staten expliciet en gemotiveerd hebben verzocht, stukken, bedoeld in artikel 25, tweede lid, van de Provinciewet, voor de leden van provinciale staten bij de griffier ter inzage gelegd.

Artikel 14 Openbare kennisgeving

- 1 De vergadering wordt door aankondiging in het Provinciaal Blad en op de internetsite van de provincie ter openbare kennis gebracht.
- 2 De openbare kennisgeving vermeldt:
  - de datum, aanvangstijd en plaats van de vergadering;
  - de wijze waarop en de plaats waar een ieder de voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken kan inzien.

Paragraaf 2 Orde der vergadering

Artikel 15 Presentielijst

Bij binnenkomst in de vergaderzaal tekent ieder lid van provinciale staten onmiddellijk de presentielijst. Aan het einde van elke vergadering wordt die lijst door de voorzitter en de griffier door ondertekening vastgesteld.

Artikel 16 Zitplaatsen

- 1 De voorzitter, de leden van provinciale staten en de griffier hebben een vaste zitplaats.
- 2 Indien daartoe aanleiding bestaat, kan het presidium de indeling van vaste zitplaatsen herzien.
- 3 De voorzitter draagt zorg voor een zitplaats voor de gedeputeerden, secretaris en overige personen, die voor de vergadering zijn uitgenodigd.

Artikel 17 Opening vergadering; quorum

Wanneer een kwartier na het vastgestelde tijdstip niet het door de wet vereiste aantal leden aanwezig is, bepaalt de voorzitter, na voorlezing van de namen der afwezige leden, dag en uur van de volgende vergadering, met inachtneming van artikel 20 van de Provinciewet.

Artikel 18 Primus bij hoofdelijke stemming

Alvorens de aangekondigde onderwerpen aan de orde te stellen deelt de voorzitter mede, bij welk lid van provinciale staten, de hoofdelijke stemming zal beginnen. Daartoe wordt bij loting een volgnummer van de presentielijst aangewezen; bij het daar genoemde lid begint de hoofdelijke stemming.

Artikel 19 Notulen

- 1 De notulen worden opgesteld onder de zorg van de griffier.
- 2 De notulen moeten inhouden:
  - de namen van de voorzitter, de griffier en de ter vergadering aanwezige leden, alsmede van de leden die afwezig waren en overige personen die het woord gevoerd hebben;
  - een vermelding van de zaken die aan de orde zijn geweest;
  - een zo getrouw mogelijke weergave van het ter vergadering gesprokene met vermelding van de namen van de aanwezigen die het woord voerden;
  - een overzicht van het verloop van elke stemming, met vermelding bij hoofdelijke stemming van de namen van de leden die voor of tegen stemden, onder aantekening van de namen van de leden die zich overeenkomstig de Provinciewet van stemming hebben onthouden;
  - de tekst van de ter vergadering ingediende initiatiefvoorstellen, voorstellen van orde, moties, amendementen en subamendementen;
  - bij het desbetreffende agendapunt de naam en de hoedanigheid van die personen aan wie het op grond van artikel 27 van dit reglement door provinciale staten is toegestaan deel te nemen aan de beraadslagingen.
- 3 De ontwerpnotulen van de voorgaande vergadering worden aan de leden van

provinciale staten toegezonden, zo mogelijk gelijktijdig met de schriftelijke oproep. De ontwerpnotulen worden gelijktijdig toegezonden aan de overige personen die het woord hebben gevoerd.

- 4 Bij het begin van de vergadering worden, zoveel mogelijk, de notulen van de vorige vergadering vastgesteld.
- 5 De leden, de voorzitter, en, naar aanleiding van en met betrekking tot hun deelname aan de beraadslaging, de gedeputeerden, de griffier en de secretaris hebben het recht, een voorstel tot verandering aan provinciale staten te doen, indien de notulen onjuistheden bevatten of niet duidelijk weergeven hetgeen gezegd of besloten is. Een voorstel tot verandering dient voor het vaststellen van de notulen bij de griffier te worden ingediend.
- 6 De vastgestelde notulen worden door de voorzitter en de griffier ondertekend.

Artikel 20 Portefeuille statencommissies

Ten aanzien van het wijzigen van de portefeuille van statencommissies, besluiten provinciale staten gehoord de agendacommissie.

Artikel 21 Spreekregels

- 1 De leden van provinciale staten en overige aanwezigen spreken van de spreekplaats en richten zich tot de voorzitter.
- 2 Bij bijzondere gelegenheden kan het presidium bepalen dat de leden van provinciale staten en de overige aanwezigen vanaf een andere plaats spreken.

Artikel 22 Volgorde sprekers

- 1 De leden, die het voornemen hebben over punten vermeld op de agenda het woord te voeren, doen daarvan zo enigszins mogelijk voorafgaande aan de vergadering mededeling aan de griffier.
- 2 Een lid voert slechts het woord na het aan de voorzitter gevraagd en van hem verkregen te hebben.
- 3 De leden voeren het woord in de door de voorzitter te bepalen volgorde.
- 4 De volgorde van sprekers kan worden gewijzigd, wanneer een lid van provinciale staten het woord vraagt over de orde van de vergadering.

Artikel 23 Aantal spreektermijnen

- 1 De beraadslaging over een onderwerp of voorstel geschiedt in ten hoogste twee termijnen, tenzij provinciale staten anders beslissen.
- 2 Elke spreektermijn wordt door de voorzitter afgesloten.
- 3 Een lid mag in een termijn niet meer dan één maal het woord voeren over hetzelfde onderwerp of voorstel.
- 4 Het derde lid is niet van toepassing op:

- de rapporteur van een commissie;
  - het lid dat een (sub)amendement, een motie of een initiatiefvoorstel heeft ingediend, voor wat betreft dat amendement, die motie of dat voorstel.
- 5 Bij de bepaling hoeveel malen een lid over hetzelfde onderwerp of voorstel het woord heeft gevoerd, wordt niet meegerekend het spreken over een voorstel van orde.

Artikel 24 Spreektijd

Provinciale staten stellen de spreektijdregeling vast.

Artikel 25 Handhaving orde; schorsing

- 1 Een spreker mag in zijn betoog niet worden gestoord, tenzij:
  - de voorzitter het nodig oordeelt hem aan het opvolgen van dit reglement te herinneren;
  - een lid hem interrumpeert. De voorzitter kan bepalen dat de spreker zonder verdere interrupties zijn betoog zal afronden.
- 2 Indien een spreker zich beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen veroorlooft, afwijkt van het in behandeling zijnde onderwerp, een andere spreker herhaaldelijk interrumpeert, dan wel anderszins de orde verstoort, wordt hij door de voorzitter tot de orde geroepen. Indien de betreffende spreker hieraan geen gevolg geeft, kan de voorzitter hem gedurende de vergadering, waarin zulks plaats heeft, over het aanhangige onderwerp het woord ontzeggen.
- 3 De voorzitter kan ter handhaving van de orde de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen en – indien na de heropening de orde opnieuw wordt verstoord – de vergadering sluiten.

Artikel 26 Beraadslaging

- 1 Provinciale staten kunnen op voorstel van de voorzitter of een lid van provinciale staten beslissen over één of meer onderdelen van een onderwerp of voorstel afzonderlijk te beraadslagen.
- 2 Op verzoek van een lid van provinciale staten of op voorstel van de voorzitter kunnen provinciale staten besluiten de beraadslaging voor een door de voorzitter te bepalen tijd te schorsen teneinde gedeputeerde staten of de leden van provinciale staten de gelegenheid te geven tot onderling nader beraad. De beraadslagingen worden hervat nadat de schorsingsperiode verstreken is.

Artikel 27 Deelname aan de beraadslaging door anderen

- 1 Provinciale staten kunnen bepalen dat anderen dan de in de vergadering aanwezige leden van provinciale staten, te weten een lid

- van gedeputeerde staten, de griffier of de secretaris deelnemen aan de beraadslaging.
- 2 Een beslissing daartoe wordt op voorstel van de voorzitter of een lid van provinciale staten genomen alvorens met de beraadslaging over het aan de orde zijnde agendapunt wordt begonnen.

Artikel 28 Stemverklaring

- 1 Na het sluiten van de beraadslaging en voordat provinciale staten tot stemming overgaan, heeft ieder lid het recht zijn uit te brengen stem kort te motiveren middels een stemverklaring.
- 2 Een stemverklaring duurt maximaal één minuut.

Artikel 29 Beslissing

- 1 Wanneer de voorzitter vaststelt dat een onderwerp of voorstel voldoende is toegelicht, sluit hij de beraadslaging en vindt stemming plaats, tenzij provinciale staten anders beslissen.
- 2 Over de bij het betreffende agendapunt en voorstel horende moties en amendementen wordt eveneens op dat tijdstip gestemd, tenzij provinciale staten anders beslissen.
- 3 Voordat de stemming over het voorstel in zijn geheel plaatsvindt, formuleert de voorzitter het voorstel over de te nemen eindbeslissing.

Paragraaf 3 Procedures bij stemmingen

Artikel 30 Algemene bepalingen over stemming

- 1 De voorzitter vraagt of stemming wordt verlangd. Indien geen stemming wordt gevraagd en ook de voorzitter dit niet verlangt, stelt de voorzitter vast dat het voorstel zonder hoofdelijke stemming is aangenomen.
- 2 In de vergadering aanwezige leden kunnen aantekening in de notulen vragen, dat zij geacht willen worden te hebben tegen-gestemd of zich van stemming te hebben onthouden.
- 3 Indien door een of meer leden stemming wordt gevraagd, doet de voorzitter daarvan mededeling.
- 4 De voorzitter of de griffier roept de leden van provinciale staten bij naam op hun stem uit te brengen. De stemming begint bij het lid dat daarvoor overeenkomstig artikel 18 van dit reglement is aangewezen. Vervolgens geschiedt de oproeping naar de volgorde van de presentielijst.
- 5 Bij hoofdelijke stemming is ieder ter vergadering aanwezig lid dat zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden verplicht zijn stem uit te brengen vanaf zijn plaats.

- 6 De leden brengen hun stem uit door het woord 'voor' of 'tegen' uit te spreken, zonder enige toevoeging.
- 7 Heeft een lid zich bij het uitbrengen van zijn stem vergist, dan kan hij deze vergissing nog herstellen voordat het volgende lid gestemd heeft. Bemerkt het lid zijn vergissing pas later, dan kan hij nadat de voorzitter de uitslag van de stemming bekend heeft gemaakt wel aantekening vragen dat hij zich vergist heeft. In de uitslag van de stemming brengt dit geen verandering.
- 8 De voorzitter deelt de uitslag na afloop van de stemming mede, met vermelding van het aantal voor en tegen uitgebrachte stemmen. Hij doet daarbij tevens mededeling van het genomen besluit.

Artikel 31 Stemming over amendementen en moties

- 1 Indien een amendement op een aanhangig voorstel is ingediend, wordt eerst over dat amendement gestemd.
- 2 Indien op een amendement een subamendement is ingediend, wordt eerst over het subamendement gestemd en vervolgens over het amendement.
- 3 Indien twee of meer amendementen of subamendementen op een aanhangig voorstel zijn ingediend, bepaalt de voorzitter de volgorde waarin hierover zal worden gestemd. Daarbij geldt de regel, dat het meest verstrekkende amendement of subamendement het eerst in stemming wordt gebracht.
- 4 Indien aangaande een aanhangig voorstel een motie is ingediend, wordt eerst over de motie gestemd en vervolgens over het voorstel.
- 5 Indien aangaande een aanhangig voorstel een amendement en een motie zijn ingediend, wordt eerst over het amendement en dan over de motie gestemd.
- 6 De stemming over moties kan worden aangehouden; heeft zij niet binnen zes maanden na het besluit tot aanhouden plaats gevonden, dan wordt de motie geacht te zijn vervallen. Provinciale staten kunnen hierover anders besluiten.

Artikel 32 Stemming over personen

- 1 Wanneer een stemming over personen voor het doen van benoemingen, voordrachten of aanbevelingen moet plaatshebben, benoemt de voorzitter vier leden tot stemopnemers.
- 2 Ieder ter vergadering aanwezig lid dat zich niet op grond van de Provinciewet van stemming moet onthouden is verplicht een stembriefje in te leveren vanaf zijn plaats. De stembriefjes zijn identiek.
- 3 Er hebben zoveel stemmingen plaats als er personen zijn te benoemen, voor te dragen of aan te bevelen. Provinciale staten kunnen op voorstel van de voorzitter beslissen dat

bepaalde stemmingen worden samengevat op één briefje.

- 4 De stemopnemers onderzoeken of het aantal ingeleverde stembriefjes gelijk is aan het aantal leden dat ingevolge het tweede lid verplicht is een stembriefje in te leveren. Wanneer de aantallen niet gelijk zijn worden de stembriefjes vernietigd zonder deze te openen en wordt een nieuwe stemming gehouden.
- 5 De inhoud van elk stembriefje wordt indien een of meer van de leden dit verlangt door een van de stemopnemers voorgelezen door een ander nagezien en door beide overige stemopnemers opgetekend.
- 6 Voor het bepalen van de volstreekte meerderheid als bedoeld in artikel 30 van de Provinciewet worden geacht geen stem te hebben uitgebracht die leden die geen behoorlijk stembriefje hebben ingeleverd. Onder een niet behoorlijk ingevuld stembriefje wordt verstaan:
  - een blanco ingevuld stembriefje;
  - een ondertekend stembriefje;
  - een stembriefje waarop meer dan één naam is vermeld, tenzij de stemming verschillende vacatures betreft;
  - een stembriefje waarbij, indien het een benoeming op voordracht betreft, op een persoon wordt gestemd die niet is voorgedragen;
  - een stembriefje waarbij op een andere persoon wordt gestemd dan die waartoe de stemming is beperkt.
- 7 In geval van twijfel over de inhoud van een stembriefje beslist provinciale staten, op voorstel van de voorzitter.
- 8 Onder de zorg van de griffier worden de stembriefjes onmiddellijk na vaststelling van de uitslag vernietigd.

Artikel 33 Herstemming over personen

- 1 Wanneer bij de eerste stemming niemand de volstreekte meerderheid heeft verkregen, wordt tot een tweede stemming overgegaan.
- 2 Wanneer ook bij deze tweede stemming door niemand de volstreekte meerderheid is verkregen, heeft een derde stemming plaats tussen twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen op zich hebben verenigd. Zijn bij de tweede stemming de meeste stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij een tussenstemming uitgemaakt tussen welke twee personen de derde stemming zal plaatshebben.
- 3 Indien bij tussenstemming of bij de derde stemming de stemmen staken, beslist terstond het lot.

Artikel 34 Beslissing door het lot

- 1 Wanneer het lot moet beslissen, worden de namen van hen tussen wie de beslissing

moet plaatshebben, door de voorzitter op afzonderlijke, geheel gelijke, briefjes geschreven.

- 2 Deze briefjes worden, nadat zij door het stembureau zijn gecontroleerd, op gelijke wijze gevouwen, in een stembokaal gedeponneerd en omgeschud.
- 3 Vervolgens neemt de voorzitter een van de briefjes uit de stembokaal. Degene wiens naam op dit briefje voorkomt, is gekozen.

Hoofdstuk 4 Rechten van leden

Artikel 35 Amendementen

- 1 Ieder lid van provinciale staten kan tot het sluiten van de beraadslagingen amendementen indienen. Een amendement kan het voorstel inhouden om een geagendeerd voorstel in één of meer onderdelen te splitsen, waarover afzonderlijke besluitvorming zal plaatsvinden. Alleen beraadslaagd kan worden over amendementen die ingediend zijn door leden van provinciale staten, die de presentielijst getekend hebben en in de vergadering aanwezig zijn.
- 2 Ieder lid dat in de vergadering aanwezig is, is bevoegd op het amendement dat door een lid is ingediend, een subamendement voor te stellen.
- 3 Het statenlid dat het amendement heeft ingediend leest het dictum van het amendement voor.
- 4 Elk (sub)amendement moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend en wordt zo spoedig mogelijk vermenigvuldigd en aan de leden uitgereikt. De voorzitter kan, met het oog op het eenvoudige karakter, besluiten dat met voorlezing van het (sub)amendement wordt volstaan.
- 5 Als het amendement naar aanleiding van de behandeling wordt aangepast, dan leest het statenlid dat het amendement heeft ingediend, het dictum van het gewijzigde amendement voor.
- 6 Intrekking, door de indiener(s), van het (sub) amendement is mogelijk, totdat de besluitvorming door provinciale staten heeft plaatsgevonden.

Artikel 36

- 1 Een amendement is ontoelaatbaar, indien het een strekking heeft, tegengesteld aan die van het voorstel waarop het betrekking heeft, of indien er tussen de materie van het amendement en die van het voorstel geen rechtstreeks verband bestaat.
- 2 Een amendement wordt geacht toelaatbaar te zijn zolang provinciale staten het niet ontoelaatbaar hebben verklaard. Een daartoe strekkend voorstel kan, zo nodig met onderbreking van de orde, worden gedaan hetzij

door de voorzitter, hetzij door een van de leden.

Artikel 37

De eerste ondertekenaar is bevoegd in het amendement veranderingen aan te brengen. De eerste ondertekenaar is ook bevoegd het amendement in te trekken, doch indien de beraadslaging gesloten is alleen met toestemming van de provinciale staten.

Artikel 38

De regels die voor amendementen gelden zijn ook van toepassing op voorstellen tot wijziging van door een ander lid ingediende amendementen.

Artikel 39

- 1 De voorzitter deelt tijdens de beraadslaging over een voorstel mee dat een amendement door provinciale staten is overgenomen indien de voorzitter zich ervan heeft overtuigd dat geen van de in de vergaderzaal aanwezige leden zich tegen het overnemen van het amendement verzet.
- 2 Een overgenomen amendement is vanaf het tijdstip van de in het eerste lid bedoelde mededeling onderdeel van de ontwerpverordening of ontwerpbeslissing; het maakt geen afzonderlijk onderwerp van de beraadslaging meer uit.

Artikel 40 Moties

- 1 Ieder lid van provinciale staten kan ter vergadering een motie indienen.
- 2 Een motie moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend.
- 3 Het statenlid dat de motie heeft ingediend, leest het dictum van de motie voor.
- 4 De behandeling van een motie over een aanhangig onderwerp of voorstel vindt tegelijk met de beraadslaging over dat onderwerp of voorstel plaats.
- 5 Als de motie naar aanleiding van de behandeling wordt aangepast, dan leest het statenlid dat de motie heeft ingediend, de gewijzigde motie voor.
- 6 Als een lid van provinciale staten een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp wil indienen, dan dient hij deze in bij de vaststelling van de agenda. Dan krijgt hij van de voorzitter de gelegenheid de motie toe te lichten.
- 7 De behandeling van een motie, genoemd in het zesde lid, vindt plaats nadat alle op de agenda voorkomende onderwerpen zijn behandeld.

Artikel 41 Voorstellen van orde

- 1 De voorzitter en ieder lid van provinciale staten kunnen tijdens de vergadering

mondeling een voorstel van orde doen, dat kort kan worden toegelicht.

- 2 Een voorstel van orde kan uitsluitend de orde van de vergadering betreffen.
- 3 Over een voorstel van orde beslissen provinciale staten terstond.

Artikel 42 Initiatiefvoorstellen

- 1 Een initiatiefvoorstel moet om in behandeling te kunnen worden genomen schriftelijk en ondertekend bij de voorzitter worden ingediend.
- 2 Het presidium plaatst het voorstel op de agenda van de eerstvolgende vergadering, tenzij de schriftelijke oproep hiervoor reeds verzonden is. In dit laatste geval wordt het voorstel op de agenda van de daaropvolgende vergadering geplaatst.
- 3 De behandeling van het voorstel vindt plaats nadat alle op de agenda voorkomende voorstellen en onderwerpen zijn behandeld, tenzij provinciale staten oordelen dat het voorstel met het oog op de orde van de vergadering tezamen met een ander geagendeerd voorstel of onderwerp dient te worden behandeld, het voorstel eerst dient te worden behandeld in een commissie of voor advies naar gedeputeerde staten dient te worden gezonden. In het laatste geval bepalen provinciale staten in welke vergadering het voorstel opnieuw wordt geagendeerd.
- 4 Provinciale staten kunnen voorwaarden stellen aan de indiening en behandeling van een voorstel, niet zijnde een voorstel voor een verordening.

Artikel 43 Collegevoorstel

- 1 Een voorstel voor een verordening of een ander voorstel van het college van gedeputeerde staten aan provinciale staten, dat vermeld staat op de agenda van de statenvergadering, kan niet worden ingetrokken zonder toestemming van provinciale staten.
- 2 Indien provinciale staten van oordeel zijn dat een voorstel als bedoeld in het eerste lid voor advies terug aan het college van gedeputeerde staten moet worden gezonden, bepaalt het presidium in welke vergadering het voorstel opnieuw geagendeerd wordt.

Artikel 44 Interpellatie

- 1 Het verzoek tot het houden van een interpellatie wordt, behoudens in naar het oordeel van de voorzitter spoedeisende gevallen, tenminste één werkdag voor de aanvang van de vergadering schriftelijk bij de voorzitter ingediend. Het verzoek bevat een duidelijke omschrijving van het onderwerp waarover inlichtingen worden verlangd alsmede de te stellen vragen.
- 2 De voorzitter brengt de inhoud van het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de

overige leden van provinciale staten en de gedeputeerden.

- 3 Bij de vaststelling van de agenda van de eerstvolgende vergadering na indiening van het verzoek wordt het verzoek in stemming gebracht. Om een interpellatie te kunnen houden is de instemming nodig van een vijfde deel van de leden van provinciale staten.
- 4 De interpellatie zal direct na het vragenuur worden gehouden.
- 5 De interpellant voert niet meer dan tweemaal het woord, de overige leden van provinciale staten, de commissaris van de Koning en de gedeputeerden niet meer dan eenmaal, tenzij provinciale staten hen hiertoe verlof geven.
- 6 Indien de interpellatie de commissaris van de Koning betreft, wordt het voorzitterschap van de vergadering voor de duur van die interpellatie waargenomen door degene die de voorzitter vervangt.

Artikel 45 Schriftelijke vragen

- 1 Schriftelijke vragen worden kort en duidelijk geformuleerd. De vragen kunnen van een toelichting worden voorzien. Bij de vragen wordt aangegeven of schriftelijke of mondelinge beantwoording wordt verlangd.
- 2 De vragen worden bij de voorzitter van provinciale staten ingediend. Deze draagt er zorg voor dat de vragen zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van provinciale staten, het college van gedeputeerde staten en de commissaris van de Koning worden gebracht.
- 3 Schriftelijke beantwoording vindt zo spoedig mogelijk plaats, in ieder geval binnen dertig dagen nadat de vragen zijn binnengekomen. Mondelinge beantwoording vindt plaats in de eerstvolgende provinciale statenvergadering. Indien beantwoording niet binnen deze termijnen kan plaatsvinden, stelt het verantwoordelijk lid van het gedeputeerde staten de vragensteller hiervan gemotiveerd in kennis, waarbij de termijn aangegeven wordt, waarbinnen beantwoording zal plaatsvinden. Op dit bericht is het bepaalde in het vierde en vijfde lid van overeenkomstige toepassing.
- 4 De antwoorden worden door het verantwoordelijke lid van gedeputeerde staten respectievelijk de commissaris van de Koning aan de leden van provinciale staten medegedeeld.
- 5 De vragensteller kan, bij schriftelijke beantwoording in de eerstvolgende provinciale statenvergadering en bij mondelinge beantwoording in dezelfde provinciale statenvergadering, na de behandeling van de op de agenda voorkomende onderwerpen nadere inlichtingen vragen omtrent het door de door gedeputeerde staten of de commissaris van de

Koning gegeven antwoord, tenzij provinciale staten anders beslissen.

Artikel 46 Vragenuur

- 1 Tijdens de statenvergadering is er gelegenheid tot het stellen van vragen vreemd aan de orde van de dag. De voorzitter bepaalt op welk tijdstip het vragenuur eindigt.
- 2 Het lid van provinciale staten dat tijdens dit vragenuur vragen wil stellen, meldt dit onder aanduiding van het onderwerp uiterlijk één werkdag voor aanvang van de vergadering bij de voorzitter.
- 3 De voorzitter nodigt het lid van gedeputeerde staten op wiens portefeuille de vragen betrekking hebben, uit voor de vergadering en zendt hem de vragen toe.
- 4 Het lid van gedeputeerde staten op wiens portefeuille de vragen betrekking hebben is beschikbaar voor de beantwoording van de vragen.
- 5 De voorzitter bepaalt de volgorde, waarin aangemelde onderwerpen tijdens het vragenuur aan de orde worden gesteld.
- 6 De voorzitter bepaalt per onderwerp de spreektijd voor de vragensteller, voor de gedeputeerden, voor de commissaris van de Koning en voor de overige leden van provinciale staten.
- 7 Per onderwerp wordt aan de vragensteller het woord verleend om één of meer vragen aan gedeputeerde staten of de commissaris van de Koning te stellen en een toelichting daarop te geven.
- 8 Na de beantwoording door gedeputeerde staten of de commissaris van de Koning krijgt de vragensteller desgewenst het woord om aanvullende vragen te stellen.
- 9 Vervolgens kan de voorzitter aan andere leden van provinciale staten het woord verlenen om hetzij aan de vragensteller, hetzij aan gedeputeerde staten, hetzij aan de commissaris van de Koning vragen te stellen over hetzelfde onderwerp.
- 10 Tijdens het vragenuur kunnen geen moties worden ingediend en worden geen interrupties toegelaten.

Artikel 47 Inlichtingen

- 1 Indien een lid van provinciale staten over een onderwerp inlichtingen, bedoeld in de artikelen 167, derde lid, en 179, derde lid, van de Provinciewet verlangt, wordt een verzoek daartoe schriftelijk ingediend bij gedeputeerde staten of de commissaris van de Koning.
- 2 Een afschrift van dit verzoek wordt door de indiener toegezonden aan provinciale staten.
- 3 De verlangde inlichtingen worden mondeling of schriftelijk in de eerstvolgende of in de daarop volgende vergadering gegeven.

- 4 De gestelde vragen en het antwoord vormen een agendapunt voor de vergadering, waarin de antwoorden zullen worden gegeven.

Artikel 48 Verslag; verantwoording

- 1 Een lid van provinciale staten, een gedeputeerde, de commissaris van de Koning of de griffier, die door provinciale staten is aangewezen tot lid van het algemeen bestuur van een openbaar lichaam of van een gemeenschappelijk orgaan, ingesteld op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, heeft het recht verslag te doen over zaken die in het algemeen bestuur als bedoeld aan de orde zijn. Door provinciale staten gewenste bespreking van dit verslag kan de voorzitter verwijzen naar de desbetreffende commissie.
- 2 Het verslag, genoemd in het eerste lid, wordt gedaan in aansluiting op de behandeling van de lijst van ingekomen stukken of voor het sluiten van de vergadering.
- 3 Ieder lid van provinciale staten kan aan een persoon als bedoeld in het eerste lid, schriftelijke vragen stellen. De regels voor het stellen van schriftelijke vragen, vastgesteld in artikel 44, zijn van overeenkomstige toepassing.
- 4 Wanneer een lid van provinciale staten een persoon als bedoeld in het eerste lid ter verantwoording wenst te roepen over zijn wijze van functioneren als zodanig, besluiten provinciale staten over het toestaan daarvan. De regels voor het vragen van inlichtingen, vastgesteld in artikel 46, zijn van overeenkomstige toepassing.
- 5 Het eerste tot en met het derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op verslag en verantwoording met betrekking tot vertegenwoordiging van de provincie in andere organisaties of instituties.

Hoofdstuk 5 Besloten vergadering

Artikel 49 Algemeen

Op een besloten vergadering zijn de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing voor zover deze bepalingen niet strijdig zijn met het besloten karakter van de vergadering.

Artikel 49a Bijwonen besloten vergadering

- 1 Het duocommissielid dat namens zijn fractie in een commissievergadering bij een onderwerp als woordvoerder is opgetreden kan met toestemming van de statengriffier het besloten deel van een vergadering van provinciale staten over dat onderwerp bijwonen.
- 2 Het duocommissielid dient de woensdag voorafgaand aan die vergadering daartoe een schriftelijk verzoek in bij de statengriffier.

- 3 Indien de statengriffier zich ervan heeft vergewist dat het duocommissielid in een commissievergadering over het onderwerp als woordvoerder is opgetreden, wordt het verzoek ingewilligd.

Artikel 50 Notulen

- 1 De notulen van een besloten vergadering worden overeenkomstig artikel 11, derde lid, van dit reglement verzonden.
- 2 Deze notulen worden zo spoedig mogelijk in een besloten vergadering ter vaststelling aangeboden. Tijdens deze vergadering nemen provinciale staten een besluit over het al dan niet openbaar maken van deze notulen. De vastgestelde notulen worden door de voorzitter en de griffier ondertekend.

Artikel 51 Opheffing geheimhouding

Indien provinciale staten op grond van artikel 25, derde en vierde lid, artikel 55, tweede en derde lid, of artikel 91, tweede lid, van de Provinciewet voornemens zijn de geheimhouding op te heffen wordt, indien daarom wordt verzocht door het orgaan dat geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering met het desbetreffende orgaan overleg gevoerd over de opheffing van de geheimhouding.

Hoofdstuk 6 Algemeen

Artikel 52 Toehoorders en pers

- 1 De toehoorders en vertegenwoordigers van de pers kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare vergaderingen bijwonen.
- 2 Het geven van tekenen van goed- of afkeuring of het op andere wijze verstoren van de orde is verboden.

Artikel 52a Digitale middelen

Het in de vergadering tonen van beeld- en video-materiaal is niet toegestaan.

Artikel 53 Geluid- en beeldregistraties

Degenen die in de vergaderzaal tijdens de provinciale statenvergadering geluid- dan wel beeldregistraties willen maken doen hiervan mededeling aan de voorzitter en gedragen zich naar zijn aanwijzingen.

Artikel 54 Verbod gebruik mobiele telefoons

In de vergaderzaal, met inbegrip van de publieke tribune, is tijdens de vergadering het gebruik, alsmede het stand-by houden van mobiele telefoons of andere communicatiemiddelen, die inbreuk kunnen maken op de orde van de vergadering, zonder toestemming van de voorzitter, niet toegestaan.

Hoofdstuk 7 Slotbepalingen

Artikel 55 Uitleg reglement

In de gevallen waarin dit reglement niet voorziet of bij twijfel omtrent de toepassing van het reglement, beslissen provinciale staten op voorstel van de voorzitter.

Artikel 56 Intrekking reglement van 6 oktober 1997

Het Reglement van orde voor Provinciale staten van Noord-Holland, zoals laatstelijk gewijzigd bij besluit van provinciale staten van 14 juni 2004, wordt bij inwerkingtreding van dit reglement ingetrokken.

Artikel 57 Inwerkingtreding

Dit reglement treedt in werking op 15 maart 2007.

Artikel 58 Citeertitel

Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten van Noord-Holland 2007.

Uitgegeven op 19 juni 2012.

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

G.E.A. van Craaikamp, provinciesecretaris.